

„Nek se kelembar furt vrti“ - ivanečki kraj - središte tradicijskog lončarstva Hrvatske

Suzana Jagić
OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec
suzanajagi@gmail.com

Primljeno: 05. 01. 2012.
Prihvaćeno: 03. 01. 2013.
Pregledni rad / Review Article
UDK 39(497.5):666

Sažetak

U ovome se radu nastoji predstaviti projekt pod nazivom „Nek se kelembar furt vrti“ koji je kontinuirano provođen u OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog u Ivancu od rujna 2008. do lipnja 2009. godine. U sklopu projekta Povijesna je skupina pod voditeljstvom učiteljice Suzane Jagić provela opsežno povijesno istraživanje temeljeno na iskazima lončara - kazivača i pronalaženju materijalnih ostataka lončarskih proizvoda u muzejima kontinentalnog dijela Hrvatske kako bi se istražili putovi distribucije zagorskih lončarskih proizvoda. Time se željelo utvrditi povijesno značenje lončarskog obrta, naročito za gospodarstvo ivanečkog kraja. U sklopu projekta u ivanečkoj je osnovnoj školi održana izložba u kojoj su učenici i djelatnici škole građanima Ivanca predstavili lončarski alat i brojne raritetne primjerke ivanečkog tradicijskog lončarstva. Rezultati istraživanja Povijesne skupine predstavljani su na Županijskom i Državnom natjecanju iz povijesti 2009. godine.

KLjučne riječi: lončarstvo, ivanečki kraj, tradicijski (kućni) obrti, OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec, Povijesna skupina

1. Uvod

Istraživački rad Povijesne skupine dio je projekta pod nazivom „Nek se kelembar furt vrti“¹ koji se u OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog u Ivancu provodio od rujna 2008. do lipnja 2009. godine. Time je započeta sustavna poduka osnovnoškolaca o važnosti očuvanja tradicijske baštine i afirmacija tradicijskog lončarskog ruktovorstva. Ranije provedena anketa među učenicima i učiteljima OŠ Ivanec ukazala je na problem nepoznavanja značaja i vrijednosti ivanečke lončarske tradicije. Osobito su učenici pokazivali sve manji interes i zanimanje za lončarsku proizvodnju.

Zadatak istraživanja Povijesne skupine bio je, na temelju iskaza lončara -kazivača i pronalaženja materijalnih ostataka lončarskih proizvoda u muzejima kontinentalne Hrvatske, istražiti putove distribucije zagorske lončarije, čime se ujedno željelo utvrditi povijesno značenje lončarskog obrta, naročito za gospodarstvo ivanečkog kraja. Pretpostavka je bila da

¹ *Kelembar* je nožno lončarsko kolo. *Furt* – uvijek. Franjo HRG, *Ivanečki govor i rječnik*, Ivanec, Narodno sveučilište „Đuro Arnold“, 1996., 59.

je lončarstvo imalo važnu ulogu u gospodarstvu i pridonosilo je stjecanju prihoda. Pretpostavke je trebalo dokazati povijesnim istraživanjima koja su se provodila terenskim radom u Jerovcu, Bedencu i Dubravcu, radom u Gradskom muzeju Varaždin, Državnom arhivu Varaždin, kontaktima sa pojedinim muzejima kontinentalne Hrvatske i istraživanjem literature. Pri tome najviše su se koristile suvremene nastavne metode poput metode izvanučioničke terenske nastave, intervjua i oralne historije, a samo istraživanje provedeno je u nekoliko etapa.

2. Ivanečki kraj – važno lončarsko središte Hrvatske

Ivanečki kraj obuhvaća prostor sjeverno od planine Ivančice i gornje porječje rijeke Bednje, a tijekom XIX. i XX. stoljeća poklapao se s administrativnim granicama kotara, kasnije granicama općine Ivanec. Kroz čitavo to razdoblje, ali i ranije, na tome su se području ljudi bavili kućnim ili tradicijskim obrtima. Lončarstvo je najstariji tradicijski obrt tipičan za ivanečki kraj, točnije za naselja Jerovec, Bedenec i Dubravec.

2.1. Tradicijski (kućni) obrti

Tradicijski ili kućni obrti, kao što su lončarstvo, izrada predmeta od slame, drva, rogoza i slično, dopunske su djelatnosti koje su pojedinci, ali i čitavim selima ivanečkog kraja donosile dodatni prihod. Razvili su se u pojedinim selima kao izraz potrebe za tim proizvodima, a u davnoj prošlosti i zbog potrebe feudalnih vlastelinstava. Zasadu najstariji pisani povijesni izvor o lončarskoj proizvodnji u Jerovcu datira iz 1774. godine, a nalazi se u Državnom arhivu u Varaždinu. To je vrlo značajan podatak jer o lončarstvu ivanečkog kraja do sada nije postojao pisani izvor iz toga vremenskog razdoblja. Analiza dokumenta provedena je uz pomoć više arhivistice Vide Pavliček. Dokument se nalazi u *Urbarijalnim knjigama i spisima Varaždinske županije*, a odnosi se na *sučiju* Jerovec u kojoj su bili popisani svi kmetovi te njihova davanja vlastelinstvu Klenovnik. O tome da su se pojedini kmetovi te *sučije* bavili izradom lončarije koju su potom prodavali i na većoj udaljenosti, jer je potreba za njima očito bila velika, govori zapis na starohrvatskom jeziku: „Zemlju imamo za lonczce delati prikladnu, koje lavko, ij precz dalko prodavati moremo.“² Osim potvrde o bavljenju lončarstvom, time je dokazano i postojanje distribucije lončarskih proizvoda na veće udaljenosti već u XVIII. stoljeću.

² Državni arhiv Varaždin, (876) *Urbarijalne knjige i spisi Varaždinske i dijela Križevačke županije, Sučija Jerovec, 1774.*, 2.

Kućni obrti naročito su bili razvijeni u krajevima gdje seljak nije mogao živjeti isključivo samo od poljoprivrede jer je bilo malo obradive zemlje, a veliki broj stanovnika. Takav je upravo bio ivanečki kraj sve do kraja 50-ih godina XX. stoljeća (*Nie ste mogli z poljoprivrede preživeti pa sme se muorali z lončariju baviti – pa sam nie nabral 15 košev koruze. Bila je sirotinja, nie me tata mogel školati i moral sam v lončarije biti.* – J. S., Dubravec).

O važnosti kućnog obrta u kotaru Ivanec, točnije u selima Jerovcu, Bedencu i Dubravcu, za razdoblje XIX. stoljeća navodi Rudolf Bićanić u knjizi *Doba manufakture u Hrvatskoj i Slavoniji (1750. – 1860.)* kako su se u tim selima proizvodili „lonci, pehari, vrčevi, čupi, štuće, zdjele, tanjiri“.³ Njihovo značenje za razdoblje kraja XIX. i početka XX. stoljeća potvrđuju *Izvješća o javnoj upravi u Županiji varaždinskoj (1894. - 1908.)*. *Izvješće* za 1894. godinu tako navodi: „Kućni obrt razvijen je najviše u kotaru ivanečkom te se ondje bave... oni iz Jerovca i Bedenca lončarijom.“⁴

Specijalizaciju čitavih sela za izradu lončarskih proizvoda uvjetovala su i prirodna nalazišta dobre gline u dolini rijeke Bednje (*Najbolja je bila gnjila pri Gladovići. Bila je morti na osam metri, ali traje sto ljet.* - J. S., Dubravec)

2.2. Izrada lončarskih proizvoda i tipični oblici

U izvorima spomenuti lončarski proizvodi nastali su procesom proizvodnje na nožnom lončarskom kolu. Podatci o proizvodnji lončarskih posuda dobiveni su od lončara - kazivača, iz dva video zapisa o lončarskoj proizvodnji u Bedencu koje posjeduje Gradski muzej Varaždin i OŠ Ivanec te predavanjem Ljerke Albus, više kustosice u Gradskom muzeju Varaždin. Sama je izrada opisana i u postojećoj etnološkoj literaturi. Ščinjena gnjila reže se *rezačem* u tanke listove, pokvasi se i formira u male grudice koje se nekoliko puta još *premekšaju* među dlanovima i stavljaju na šajbu čime počinje modeliranje na *kelembaru*. Slijedi *vlečenje* posude. Pri tome se koriste špriklja, šig, šiglin, prepikač i kožica. Posude se ukrašavaju na kolu bijelom bojom *bajsom* ili žutom, zelenom, crvenom, smeđom i plavom bojom domaće ili tvorničke izrade. Šaranje se vrši pomoću štučkice ili *cecke za cifranje*. Tipični ukrasi u obliku su koncentričnih krugova, vijugastih linija, točkica i cvjetnih grančica. Posude se treba sušiti nekoliko dana, a potom slijedi prvo pečenje ili *hajtanje*, a zatim i drugo pečenje. Ohlađeno posude na kraju se najčešće polijeva *farbom* tj. caklinom, ali može ostati i neocakljeno. Tako nastali brojni oblici lončarskih uporabnih i ukrasnih predmeta uspoređeni su s lončarskim proizvodima drugih krajeva Hrvatske pri

³ Rudolf BIĆANIĆ, *Doba manufakture u Hrvatskoj i Slavoniji (1750. – 1860.)*, Zagreb, 1951., 28.

⁴ *Izvješća o javnoj upravi u Županiji varaždinskoj*, Varaždin, 1894., 86.

čemu je utvrđeno da se pojedini oblici javljaju isključivo u proizvodnji Jerovca, Bedenca i Dubravca. Radi se upravo o neocakljenim posudama pod nazivom *bonja*, *srabljivec* i *kuhač*.

Kuhač je trbušasti lonac širokog otvora, bez ručke ili s dvije ručke, koji često može biti opleten žicom (*V nje se kuhale mese, grah, šujka, boncek.* - J. S., Dubravec). Izrada *srabljivca*, malog vrča za vino, nije bila jednostavna (*Z njim je bile više posla.* - S. G., Dubravec) jer se glina morala miješati s pijeskom i u konačnici se nije ocakljivao (*Za srabljivec glina mora biti pješćana, zeme se pri peskari pesek, zmiešale se s gnjilu skupa pa je bil srbeči. Ne pelijeva se jer unda nie srabljivec. Jeden tjeden vine more biti nutre da je ko iz bačve.* - J. S., Dubravec). *Bonja* je povećća trbušasta posuda s relativno malim promjerom dna i uskim grlom koje se pokrivalo poklopcem, a služila je za spremanje sjemenja i zrnja. Po svojem obliku i namjeni slična je posudama iz mlađeg željeznog doba izrađivanih na prostoru od Alpa do zapadnog ruba Panonske nizine.⁵ Pisani je izvori na prijelazu XIX. u XX. stoljeće spominju kao tipičnu za ivanečka lončarska središta, no ispitivani je kazivači nisu poznavali, što upućuje na pretpostavku da je kao lončarski predmet nakon Drugog svjetskog rata potpuno nestala iz upotrebe.

2.3. Distribucija gotovih proizvoda

Gotove lončarske proizvode lončari su sami kolima odvozili u okolna sela - Donju i Gornju Voću, Vinicu, Gornje Vratno, Zavrč, Barbaru, Višnjicu, Cvetlin..., ali i u vrlo udaljene krajeve gdje se ljudi nisu bavili lončarstvom. Prije Prvog svjetskog rata putujući lončari došli su čak i do Beča.⁶ Lončari - kazivači⁷ u međuratnom su razdoblju i razdoblju nakon Drugog svjetskog rata najčešće svoju robu distribuirali u Podravinu (Đelekovec, Koprivnički Ivanec, Novigrad, Virje, Molve, Ferdinandovac, Pitomača, Đurđevac, Kloštar Podravski, Špišić Bukovica, Slatina, Suhopolje) i Međimurje (Mačkovec, Domašinec, Sivica, Belica, Dekanovec, Kotoriba, Kuršanec), ali i u zavalu Ilove, Lonje i Česme (Bjelovar, Čazma, Grubišno Polje, Daruvar, Veliko Trojstvo, Sveti Ivan Žabno, Sveti Petar Čvrstec, Rovišće, Vrbovec, Veliki Zdenci, Ivanić-Grad), Medvedničko - kalničko prigorje (Sveti Ivan Zelina, Križevci), Turopolje (Velika Gorica, Lekenik), Pokuplje

⁵ Marijana GUŠIĆ, „Zagorska bonja“, *Ivanečki kalendar*, Ivanec, 1977., 61-64.

⁶ Viktor PINTER, „Lončarstvo u Jerovcu“, *Vjesnik Etnografskog muzeja u Zagrebu*, Zagreb, 1935., 69.

⁷ Bedenec: Andrija Belač (1929.), Dragutin Stančić (1939.); Dubravec: Slavko Golub (1931.), Josip Srednoselec (1940.); Jerovec: Slava Željezić - kazivala o Tomi Željeziću (1919. - 2001.) i Franji Brezovcu (1898. - 1979.) te Ivan Solina - kazivao o Stjepanu Solini (1927. - 1997.)

(Pisarovina) te čak u Slavoniju⁸ i Baranju. Kazivač Josip Srednoselec naveo je kao vrlo čestu i distribuciju u Leskovcu u susjednoj Republici Sloveniji.

Potvrda njihovih kazivanja pokušala se pronaći istraživanjem materijalnih tragova zagorskih lončara u muzejima kontinentalne Hrvatske. Na adrese muzeja upućeni su upiti o eventualnom posjedovanju lončarskih proizvoda s područja Ivanca u njihovim muzejskim zbirkama. Temeljem uspostavljenih kontakata s pojedinim muzejima i analizom nekoliko kataloga izložbi o lončarstvu, zaključeno je da doista pojedini muzeji u svojim etnografskim zbirkama imaju lončarske predmete iz Jerovca, Bedenca i Dubravca. Postojanje dokumentacije o nastanku lončarskih proizvoda u ivanečkom kraju ili tipični lončarski proizvodi kao što su *bonja*, *srabljivec* i *kuhač* zabilježeni su u Gradskom muzeju Varaždin (kontakt, dokumentacija⁹), Muzeju Staro selo Kumrovec (dokumentacija¹⁰), Gradskom muzeju Sisak (dokumentacija¹¹), Muzeju Moslavine (dokumentacija¹², kontakt), Etnografskom muzeju Zagreb (dokumentacija¹³), Muzeju u Brdovcu (dokumentacija¹⁴), Gradskom muzeju Križevci (kontakt) i Zavičajnoj zbirci Ludbreg (kontakt).

Lončar je, kako bi prehranio obitelj, proizvode prodavao za novac na sajmovima ili je, kad se radilo o udaljenim krajevima, išao na *menu* tj. zamjenu lončarske robe za poljoprivredne proizvode kojih je u ivanečkom kraju najviše nedostajalo, a to su pšenica, kukuruz, ječam i grah. Prema omjeru zamjene proizvoda zaključeno je kakve su bile gospodarske prilike u pojedinom razdoblju u ivanečkom kraju, ali i na širem prostoru Hrvatske. Naime, kraj XIX. stoljeća pa sve do Drugog svjetskog rata bilježi *menu* omjera 1:1 – „...redovno zamjenjuju za toliko zrnja koliko u posudu stane“¹⁵, a potvrđuje to i lončar - kazivač (*Tata je pripoviedal da je čitav dan vozil lonce a da nije dobil 70 l koruze. Jednoga je nasipala jedanpot. Bil je dva tjedna. Poslije je bilo drukče – duple sam dobil.* - J. S. Dubravec). Robno – novčana zamjena postala je češća nakon Drugog svjetskog rata, posebno od sredine 50-ih godina XX. stoljeća, a mijenjao se i omjer zamjene. Neposredno nakon rata on je iznosio 1:2, što znači da su lončarski proizvodi postali jeftiniji. Pretpostavka je da su razlozi toj pojavi bili zapostavljeno obrađivanje zemlje neposredno nakon rata i s time povezan nedostatak ži-

⁸ „...do Slavenskog Broda putovali smo tjedan dana.“ Ivan KNEŽEVIĆ, „Dubravečki lončari“, *Zbornik Klenovnik 750 godina*, Klenovnik, 1994., 121-122.

⁹ Libuše KAŠPAR, *Lončarstvo varaždinske okolice*, Gradski muzej Varaždin, Varaždin, 1978., 3-17.

¹⁰ ŠPREM LOVRIĆ, *nav. dj.*, 3-16.

¹¹ Katica MRGIĆ, *Lončarstvo: lončarski predmeti Etnografske zbirke Gradskog muzeja Sisak*, Gradski muzej u Sisku, Sisak, 1999.

¹² Slavica MOSLAVAC, *Tradicija lončarske vještine*, Muzej Moslavine, Kutina, 2004.

¹³ Zdenka LECHNER i Mirjana RANDIĆ, *Lončarstvo Hrvatskog Zagorja*, Muzej u Brdovcu i Etnografski muzej u Zagrebu, Brdovec-Zagreb, 1974.

¹⁴ Isto.

¹⁵ PINTER, *nav. dj.*, 69.

tarica. Krajem 50-ih godina dogodila se nova promjena omjera, ovaj put u korist lončara, odnosno omjer zamjene iznosio je 2 i 3:1. Potvrđuje to i lončar - kazivač („*Tri koruze jen tunijer*“ - S. G., Dubravec). Time je dokazano poboljšanje gospodarskih prilika u zavičaju i šire u državi.

Težak i mukotrpan život lončara, vidljiv i u načinima distribucije proizvoda, prikazivali su i domaći umjetnici od kojih se ističu slikar Joža Vresk i pjesnik - seljak Ivan Kušen – Petak¹⁶.

2.4. Projekt „Nek se kelembar furt vrti“

Projektom „Nek se kelembar furt vrti“ željelo se informirati i senzibilizirati učenike i javnost o važnosti narodnog lončarskog rukotvorstva, o višestoljetnoj tradiciji ivanečkog kraja koja izumire, što dokazuju i brojčani podatci danas još aktivnih lončara.¹⁷ Sustavnom podukom mladih krenulo se u afirmaciju lončarstva, iako još uvijek nije dovoljno razvijena svijest o vrijednosti toga umijeća i njegova nekadašnjeg značaja za egzistenciju mnogobrojnih obitelji u ivanečkom kraju.

Uspješnost ovog projekta potvrđena je i povećom donacijom lončarskih proizvoda, nožnog lončarskog kola i lončarskog pribora Osnovnoj školi Ivana Kukuljevića Sakcinskog u Ivancu od gospodina Ivana Soline iz Ivanca. Donirana građa i prikupljeni lončarski predmeti od učenika i učitelja škole poslužili su prezentaciji ove teme. Prigodnom izložbom popraćenom katalogom i tiskanom razglednicom s lončarskim motivima koje su osmislili učenici, cjelokupan projekt predstavljen je građanima Ivanca. Obavijest o izložbi i prodaji razglednica oglašena je i putem medija, a postavljen je i pano na kojem je predstavljeno istraživanje, posebice terenski rad. Planirano je pokretanje i izvorne lončarske radionice te proizvodnja malih *bonja*, specifičnog i u potpunosti zaboravljenog lončarskog proizvoda ivanečkog kraja.

3. Zaključak

Vremenski dugotrajno bavljenje lončarstvom gotovo svih stanovnika naselja Jerovec, Bedenec i Dubravec označilo ih je najznačajnijim hrvatskim lončarskim središtima.

¹⁶ Vidi Prilog - pjesma „Zagorski lončari“.

¹⁷ Prije Prvog svjetskog rata u navedenim selima bilo je 311, a poslije rata 101 lončar. Ivan DOLENEC, „Lončarstvo“, *Ivanečki kalendar*, 1976., Ivanec, 97. Lončarsku vještinu danas posjeduje u Bedencu 7, u Dubravcu 6, a u Jerovcu 5 osoba. Draženka STANČIĆ, *Lončarstvo – tradicijska baština. Fenomen lončarstva Bednjanskog polja*, OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec, 2008., predavanje.

Dugotrajnost lončarske djelatnosti na ovom prostoru ovim je istraživanjem potvrđena. O tome svjedoči najstariji zapisani povijesni izvor iz 1774. godine koji se nalazi u Državnom arhivu Varaždin, kao i kontinuitet lončarske proizvodnje sve do suvremenosti, o čemu svjedoče lončari – kazivači na terenu.

Da je lončarstvo imalo značajnu ulogu u privređivanju i pridonosilo boljoj gospodarskoj osnovici ivanečkog kraja, dokazuju tokovi distribucije lončarskih proizvoda, kao i materijalni tragovi lončarskih oblika u etnografskim zbirnkama muzeja kontinentalne Hrvatske te omjeri zamjene proizvoda (*mene*) koji ukazuju na gospodarske prilike ivanečkog kraja, ali i šire u Hrvatskoj. Pretpostavke su također dokazane i potvrđene izjavama lončara – kazivača. Bavljenje lončarstvom i distribucija lončarskih proizvoda u vrlo udaljene krajeve tijekom dugog vremena bila je nužnost ivanečkog čovjeka kako bi u uvjetima velike prenapučenosti i nedostatka zemlje osigurao sebi i svojoj obitelji preživljavanje.

Osim učenika, ovim se projektom i priređenom izložbom nastojala senzibilizirati i educirati šira javnost. Pokrenuta je akcija širih razmjera koja je istakla potrebu očuvanja i eventualne obnove vrijedne autohtone narodne tradicije. Time je i *kelembaru* ponovno udahnuta snaga koju je tijekom vremena izgubio.

4. Prilozi:

Prilog 1. Kušen – Petak Ivan: „Zagorski lončari“

Izvor: *Ivanečki kalendar*, 1975., Ivanec, 108.

Kušen – Petak Ivan¹⁸

Zagorski lončari

Če je tople ili zima
lončar bose noge ima.
Gda na kolombaru diela
mehku robu šprikljom šmiernglja.

¹⁸ Kušen - Petak Ivan (1903. – 1969.), „pjesnik-seljak“, pisao je pjesme, drame te prikupljao svjedočanstva koja opisuju težak život ljudi ivanečkoga kraja. Pjesmu „Hrvatsko zagorje“ dr. Vinko Žganec uvrstio je u knjigu „Narodne popijevke Hrvatskog zagorja“. Marijan KRAŠ, Eduard KUŠEN, *Ivanečki kalendar*, 1975., Ivanec, 106-108.

Mienja robu on za žite,
da bu nucal više site,
da bi decu leže hranil
i od sega zla ih branil.

Moraju lončari z robu
širom iti v saku dobu,
jer imaju zemlje male,
z nje bi kruha njim zmenkale.

Prilog 2. *Bonja*, izradio lončar Dragutin Stančić, veljača 2009.

Prilog 3. Kelembar, Bedenec, siječanj 2009.

Zusammenfassung

„Lassen sie die Fußtöpferscheibe immer drehen“ Das Gebiet von Ivanec – das wichtige Zentrum Kroatiens für die Töpferei

In dieser Arbeit versucht man das Projekt unter dem Titel „Lassen sie die Fußtöpferscheibe immer drehen“, das vom September 2008 bis Juni 2009 kontinuierlich in der Grundschule Ivan Kukuljević Sakcinski in Ivanec durchgeführt wurde, darzustellen. Im Rahmen des Projektes hat die geschichtliche Gruppe unter der Leitung der Lehrerin Suzana Jagić eine umfangreiche geschichtliche Untersuchung gemacht, deren Ziel war es, anhand der Geschichten der Erzähler – der Töpfer, und durch das Wiederfinden von materiellen Überresten der Töpferprodukte in kroatischen Museen, die Wege der Distribution der Töpferei von Zagorje zu erforschen, womit man historische Wichtigkeit des Töpferhandwerks für das Gebiet von Ivanec bestimmen wollte. Im Rahmen des Projektes wurde in der Grundschule von Ivanec eine Ausstellung abgehalten, in der die Schüler und die Lehrkraft der Schule den Bürgern von Ivanec das Handwerkzeug, Töpferzeug und viele rare traditionelle Töpfereien dargestellt haben. Die Resultate der geschichtlichen Gruppe wurden auch auf regionalem und staatlichem Wettbewerb dargestellt.

Schlüsselwörter: Töpferei, Gebiet von Ivanec, traditionelle (häusliche) Geschäfte, Grundschule Ivan Kukuljević Sakcinski Ivanec, geschichtliche Gruppe

DRUŠTVO POVJESNIČARA GRADA VARAŽDINA
I VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

UDK 94(497.5-37Varaždin)
ISSN 1848-0837

**HISTORIA VARASDIENSIS
ČASOPIS ZA VARAŽDINSKU
POVJESNICU**

3

VARAŽDIN, 2013.

Nakladnik / Publisher

Društvo povjesničara grada Varaždina i Varaždinske županije

Za nakladnika / For the Publisher

Spomenka Težak

Uredništvo / Editor's board

Sonja Poljak (Ivanec)	Vladimir Huzjan (Varaždin)
Ivan Obadić (Zagreb)	Suzana Jagić (Ivanec)
Spomenka Težak (Varaždin)	Ivančica Jež (Ludbreg)
Hrvoje Petrić (Zagreb)	Siniša Krznar (Ivanec / Zagreb)
Kruno Sudec (Varaždin)	

Kontakti uredništva / Editor's office

Franjevački trg 6, 42 000 Varaždin; tel/fax. 042/658 762

e-mail: historiavarasdiensis@gmail.com

Glavni i odgovorni urednici / Editors in Chief

Hrvoje Petrić, Ivan Obadić

Savjet časopisa / Journal's council board

dr. sc. Juraj Belaj (Zagreb), dr. sc. Neven Budak (Zagreb), dr. sc. Dragutin Feletar (Koprivnica), mr. sc. Ernest Fišer (Varaždin), PhD Zoltán Gőzsy (Pečuh), dr. sc. Željko Holjevac (Zagreb), Siniša Horvat, prof. (Varaždin), dr. sc. Andrej Hozjan (Maribor), Damir Hrelja, prof. (Varaždin), dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević (Zagreb), Miroslav Klemm, prof. (Varaždin), dr. sc. Nevenka Krklec (Varaždin), dr. sc. Mirjana Matijević-Sokol (Zagreb), dr. sc. Janko Pavetić (Varaždin), prof. emeritus Franjo Ruža (Varaždin), akademik Franjo Šanjek (Zagreb), Marina Šimek, prof. (Varaždin), mr. sc. Eduard Vargović (Varaždin), PhD Leopold Toifl (Graz)

Grafički urednik / Graphic editor

Kruno Sudec

**Urednik na Portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske "Hrčak" /
Journal editor at "Hrčak" - The Portal of scientific journals of Croatia**

Dejan Zadro

Naklada / Copies

200

Priprema i tisak / Layout and Print

Tiskara Zelina d. d. - Sv. Ivan Zelina

Časopis izlazi jednom godišnje. Cijena primjerka iznosi 100 kuna.

Časopis se objavljuje novčanom potporom Grada Varaždina,
i TMT Čakovec

Priprema korica za tisak: Studio Fotak